

Α Π Α Ν Τ Η Σ Ε Ι Σ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΟΜΑΔΑ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ ΦΙΛΟΛΟΓΩΝ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟΥ «ΕΞΕΛΙΞΗ»

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η Δραστηριότητα

A1.

α) Στο συγκεκριμένο απόσπασμα καταγράφονται δύο σημαντικά προβλήματα που προκαλούν οι σύγχρονες διατροφικές μας συνήθειες, οι οποίες χαρακτηρίζονται από υψηλή κατανάλωση κρέατος, λιπαρών και σακχάρων. Αρχικά, κατασπαταλώνται οι φυσικοί πόροι του πλανήτη, καθώς όχι μόνο καταναλώνουμε πολύ περισσότερα απ' όσα μπορεί να μας δώσει η γη, αλλά ταυτόχρονα πετάμε στα σκουπίδια αρκετά τρόφιμα. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα στο μέλλον την αύξηση του επισιτιστικού προβλήματος και της πείνας, καθώς ο πληθυσμός του πλανήτη αυξάνεται συνεχώς, ενώ η παραγωγή δεν θα μπορεί να καλύψει πλέον τις ανάγκες μας.

β)

Ο συντάκτης του κειμένου στην τελευταία παράγραφο του προκειμένου να πείσει κάνει επίκληση στο συναίσθημα του δέκτη. Για να το επιτύχει χρησιμοποιεί ως μέσα πειθούς τα παρακάτω:

- Ευρεία χρήση του θαυμαστικού, με το οποίο προσπαθεί να δώσει έμφαση στην άποψη ότι, αν αλλάξει ο καθένας μας τις διατροφικές και καταναλωτικές του συνήθειες, θα μπορέσουμε να σώσουμε τον πλανήτη από την οικολογική καταστροφή. Επίσης με αυτόν τον τρόπο προσπαθεί να αφυπνίσει τον δέκτη μεταφέροντας το μήνυμά του ως κάτι το επείγον και άμεσο (π.χ. «Μικρές αλλαγές ... διαφορά!).
- Χρήση β' ενικού προσώπου και προστακτικής (π.χ. «Κατανάλωσε», «θυμήσου», «στήριξε» κ.ά.) με τα οποία προσπαθεί να μεταφέρει με άμεσο τρόπο το μήνυμα της υπευθυνότητας στην κατανάλωση και κατασπατάληση τροφίμων και να θέσει σε εγρήγορση τον δέκτη παρακινώντας τον να δράσει.

- Α' πληθυντικό πρόσωπο (π.χ. «μπορούμε να κρατήσουμε», «μπορούμε να "μαγειρέψουμε"», «να αλλάξουμε» κ. ά.) με το οποίο προσδίδει καθολικότητα στην αναγκαιότητα ανάληψης δράσης.
- Δυνητικές εκφράσεις («μπορούμε να») με τις οποίες υποδεικνύονται οι δυνατότητες των δεικτών για ανάληψη δράσης.
- Μεταφορικές εκφράσεις, όπως «και εμείς μπορούμε να κρατήσουμε "γεμάτο το πιάτο" και για τις επόμενες γενιές», «τη μαγική συνταγή της μεσογειακής διατροφής», «μπορούμε να "μαγειρέψουμε" ένα καλύτερο κόσμο για όλους», «να αλλάξουμε τη συνταγή της διατροφής μας», καθώς ο συντάκτης του κειμένου δανείζεται όρους από τον χώρο της μαγειρικής τους οποίους θέτει εντός εισαγωγικών, για να προτείνει με ζωντάνια και γλαφυρότητα τους τρόπους με τους οποίους μπορούμε να δράσουμε για να σώσουμε την υγεία του πλανήτη και να δείξει ενδεχομένως με την απλότητα στη διατύπωση ότι δεν είναι τόσο δύσκολο να επιτύχουμε τον στόχο μας.
- Αντίθεση στη φράση «Μικρές αλλαγές μπορούν να κάνουν μεγάλη διαφορά!», μέσω της οποίας ο συντάκτης προσπαθεί να δείξει στους δέκτες ότι μια μικρή προσπάθεια από μέρους τους για την αλλαγή των καταναλωτικών τους συνηθειών μπορεί να αποδώσει με αντιστρόφως ανάλογο τρόπο στη διάσωση του περιβάλλοντος και της υγείας μας.
- Τέλος, η παροιμία που χρησιμοποιεί «Δεν κληρονομούμε τον κόσμο από τους προγόνους μας, τον δανειζόμαστε από τα παιδιά μας», αποδίδει καθ' υπερβολή τη σχέση του ανθρώπινου είδους με το περιβάλλον μέσα από το οποίο διαβιώνει.

2^η Δραστηριότητα

A2.

α)

Θεματική περίοδος: «Η τροφή μας προέρχεται από τη φύση και εξαρτάται από ένα υγιές περιβάλλον».

Λεπτομέρειες / Σχόλια: «Για κάθε μπουκιά ... ενέργεια».

Κατακλείδα: «Τελικά, αν το σκεφτεί κανείς ... είμαστε υγιείς».

β)

θέτουμε: Βάζουμε / χτίζουμε

ενημερώνοντας: πληροφορώντας

επιχειρεί: προσπαθεί

3^η Δραστηριότητα

Κεντρική έννοια: Διατροφή και «υγεία» του πλανήτη και των ανθρώπων.

Δεδομένα: Τόσο το περιβάλλον όσο και η υγεία των ανθρώπων διατρέχουν κίνδυνο από τις άσχημες διατροφικές συνήθειες που έχουν υιοθετηθεί.

Ζητούμενα:

1. Ποια είναι τα προβλήματα που έχουν διαπιστωθεί στον πλανήτη και στη υγεία των ανθρώπων με την αλλαγή των διατροφικών συνηθειών;
2. Με ποιους τρόπους μπορούμε να αλλάξουμε τις διατροφικές μας συνήθειες;

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ομιλία σε συνέδριο, Πομπός: εγώ ως εκπρόσωπος του σχολείου μου, Δέκτης: οι συνομήλικοι συνέδριοι.

Αγαπητοί συνέδριοι / Φίλες και φίλοι,

είναι γενική η διαπίστωση ότι τα τελευταία χρόνια τόσο το περιβάλλον όσο και η υγεία των ανθρώπων διατρέχουν κίνδυνο από τις άσχημες διατροφικές συνήθειες που έχουν υιοθετηθεί. Με αφορμή, λοιπόν, τη σημερινή παρουσία μου στο βήμα αυτού του συνεδρίου θα ήθελα ως εκπρόσωπος του σχολείου μου να αναφερθώ στα προβλήματα που ταλανίζουν τον πλανήτη λόγω της αλλαγής των διατροφικών συνηθειών και να προτείνω τρόπους με τους οποίους μπορούμε όλοι μας να αλλάξουμε τις διατροφικές μας συνήθειες.

1. Ποια είναι τα προβλήματα που ταλανίζουν τον πλανήτη λόγω της αλλαγής των διατροφικών συνηθειών;

Πρόβλημα αποτελεί η αντικατάσταση ενός πιο υγιεινού διατροφικού προτύπου, όπως αυτό της «μεσογειακής διατροφής» από τα ανθυγιεινά διατροφικά μοντέλα. Αυτό συνεπάγεται:

- προβλήματα υγείας για τους καταναλωτές. Έχουν αυξηθεί τα νοσήματα που προέρχονται από τις ανθυγιεινές και βιομηχανοποιημένες τροφές καθώς και η παχυσαρκία σε όλες τις ηλικίες.

- προβλήματα που σχετίζονται με το περιβάλλον, όπως είναι η εξάντληση των φυσικών πόρων, η αύξηση των απορριμμάτων, η εκτόξευση των ρύπων και της περιβαλλοντικής καταστροφής.
- τεράστιες ανισότητες ανάμεσα σε εκείνες τις χώρες του πλανήτη που υπερκαταναλώνουν και πετούν τα τρόφιμα που βρίσκονται σε περίσσειμα και στις χώρες όπου οι κάτοικοί τους υποσιτίζονται, καθώς τους λείπουν τα αναγκαία, αφού οι φυσικοί τους πόροι γίνονται αντικείμενο εκμετάλλευσης των πλουσιότερων χωρών του πλανήτη.

2. Με ποιους τρόπους μπορούμε να αλλάξουμε τις διατροφικές μας συνήθειες;

- Ενημέρωση γονέων και μαθητών μέσω αντίστοιχων εκδηλώσεων στα σχολεία για τις ωφέλιμες συνέπειες της μεσογειακής διατροφής και της υιοθέτησης ενός πιο υγιεινού διατροφικού προτύπου / πώληση υγιεινών τροφών από τα σχολικά κυλικεία.
- Καμπάνιες ευαισθητοποίησης των πολιτών για τις συνέπειες της υπερεκμετάλλευσης των φυσικών πόρων.
- Περιορισμός του καταναλωτισμού, ειδικά σε επίπεδο διατροφικών αγαθών, ώστε να αποφεύγεται η σπατάλη τροφίμων.

Αντιλαμβανόμαστε, λοιπόν, φίλες και φίλοι, ότι μόνο αν αναλάβουμε γρήγορα δράση τόσο σε προσωπικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο θα μπορέσουμε να σώσουμε την υγεία μας και την «υγεία» του πλανήτη μας! Τα χρονικά περιθώρια εξαντλούνται και γι' αυτό πρέπει άμεσα να κινητοποιηθούμε!

Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

B1.

Ο Γιωργάκης, παρά την αναπηρία του, είναι ένα παιδί που αντιμετωπίζει με αισιοδοξία και θάρρος τη ζωή και τη δύσκολη καθημερινότητα του πολέμου («Δεν σταματούσε η ζωή, επειδή ήταν πόλεμος»). Η δημιουργικότητα και η φαντασία του τού επέτρεπαν να δημιουργεί γλυκές απολαύσεις και να κάνει τη ζωή πιο όμορφη για τους συνανθρώπους του («Μια πάστα κάνει τη ζωή πιο γλυκιά»), γεγονός που αποδεικνύει την αλληλεγγύη του και τη διάθεση του για προσφορά.

Τέλος, εμφανίζεται και ως ένα ντροπαλό και ευγενικό παιδί που όταν του υποκλίνεται ο Ντελαρισύ, δεν ξέρει πως να αντιδράσει («Εκείνος τα έχασε, πρώτη φορά κάποιος έκανε υπόκλιση μπροστά του»).

B2.

α) Στο συγκεκριμένο απόσπασμα, πράγματι, ο αφηγητής είναι παντογνώστης καθώς γνωρίζει όσα διαδραματίζονται στην ιστορία και τα διηγείται σε τρίτο πρόσωπο. Αυτό μπορούμε να το διακρίνουμε στα εξής σημεία:

- Ο αφηγητής καταγράφει τις σκέψεις του Γιωργάκη «Τι μπορούσε να κάνει; Δεν σταματούσε η ζωή, επειδή ήταν πόλεμος», «πίστευε πως μόνο στις γυναίκες γίνονται αυτά», γεγονός που μας βοηθά να αντιληφθούμε την οπτική του γωνία του μικρού Γιωργάκη για την καθημερινότητα που βίωνε εκείνη την εποχή.
- Επίσης, γίνονται αντιληπτά τα συναισθήματα του ήρωα καθώς αναφέρει ότι «εκείνος τα έχασε» μπροστά στην υπόκλιση του γάλλου γιατρού και ότι το τεφτέρι που έγραφε τις συνταγές «το είχε για ευαγγέλιο».
- Τέλος, φανερώνεται και η δράση του αφού μας αποκαλύπτει ότι «έριχνε κόκκινο πιπέρι στη σοκολάτα, λεμονανθό στο σιρόπι – αντί για μοσχοκάρφι και γαρίφαλο που έβαζαν οι Τούρκοι» και «πάλευε με τα υλικά στο εργαστήριο».

β)

- **«Μια πάστα κάνει τη ζωή πιο γλυκιά,...»** → **Μεταφορά:** Με τη χρήση της μεταφοράς ο αφηγητής αποδίδει παραστατικά και με ζωντάνια τον τρόπο που αντιμετώπιζε ο Γιωργάκης την τέχνη του. Η ζαχαροπλαστική ήταν ένας τρόπος να κάνει πιο ανεκτή και όμορφη τη δύσκολη καθημερινότητα που βίωναν οι συνάνθρωποί του. Έτσι, το κείμενο γίνεται πιο ελκυστικό για τους αναγνώστες, αλλά και πιο γλαφυρό.
- **«...μα ο Γιωργάκης το (τεφτέρι) είχε για ευαγγέλιο»** → **Παρομοίωση:** Με τη χρήση της παρομοίωσης ο αφηγητής έχει ως πρόθεση να κατανοήσουμε με ακρίβεια, σαφήνεια και παραστατικότητα το πόσο σημαντικό ήταν το τεφτέρι στο οποίο σημείωνε τις συνταγές του ο Γιωργάκης. Συγκεκριμένα, όπως ένας θρησκευόμενος άνθρωπος αντιμετώπιζε το ευαγγέλιο, έτσι και ο Γιωργάκης θεωρούσε αυτό το μπλοκάκι ιερό για τη ζωή του και γι' αυτό το πρόσεχε τόσο πολύ.

B3.

Αναμφίβολα, ο τρόπος που αντιμετωπίζει ο ήρωας την τροφή μου προκαλεί θαυμασμό, αλλά και μεγάλη συγκίνηση. Προσπαθεί να κάνει τη ζωή των συνανθρώπων του καλύτερη και πιο γλυκιά καθώς ταλαιπωρούνται από τις κακουχίες του πολέμου. Μια τέτοια στάση ζωής οφείλουμε να την επικροτούμε όλοι και να προσπαθούμε να την υιοθετούμε ακόμα πιο emphatic στις μέρες μας. Το πρόσφατο βίωμα της πανδημίας, αλλά και η φτώχεια που δυστυχώς επεκτείνεται στην κοινωνία μας, μας αναγκάζει να βρούμε τρόπους για να στηρίξουμε τους συνανθρώπους μας και να έρθουμε πιο κοντά. Έτσι, κι εγώ αρκετές φορές συμμετείχα σε συσσίτια προκειμένου να βοηθήσω τους συνανθρώπους μου που δεν μπορούν να καλύψουν τις βασικές βιοτικές του ανάγκες, ώστε να νιώσουν ότι κάποιος νοιάζεται πραγματικά γι' αυτούς. Βέβαια, το φαγητό είναι και μέσο ψυχαγωγίας. Γι' αυτό και μου δημιουργεί μεγάλη ευχαρίστηση να καλώ φίλους μου στο σπίτι και να πειραματίζομαι με διάφορες συνταγές. Εύλογα, συνειδητοποιούμε ότι η διατροφή διαδραματίζει πολύ σημαντικό ρόλο στη ζωή μας σε πολλά επίπεδα. Ας προσπαθήσουμε να ανακαλύψουμε όλοι τη μαγεία της! (165 λέξεις)

Σχόλιο

- Τα θέματα που εξετάστηκαν οι τελειόφοιτοι των Γ' ΕΠΑΛ χαρακτηρίζονται από έναν μέσο βαθμό δυσκολίας και είναι διατυπωμένα στην πλειονότητά τους με σαφήνεια.
- Τα δύο κείμενα αφορούν τη διατροφή και το ρόλο που διαδραματίζει στη ζωή μας.
- Οι ασκήσεις καλύπτουν ένα σχετικά ευρύ φάσμα της ύλης και απαιτούν υψηλό βαθμό συγκέντρωσης για να απαντηθούν πλήρως.
- Οι μαθητές του φροντιστηρίου μας είχαν διδαχθεί απόλυτα όλα τα θέματα και είχαν ασκηθεί σε αυτά. Οι απαντήσεις σε αυτά βρίσκονται στις παρακάτω σελίδες των φροντιστηριακών βιβλίων:
  1. Λεξικό εννοιών: Σελίδες 328-335.
  2. Έκφραση – έκθεση Α' τεύχος: σελίδες 33-34, 153-155.
  3. Έκφραση – έκθεση Γ' τεύχος: σελίδες 4-5, 25-26.
- Τέλος, οι μαθητές είχαν διαγωνιστεί στο ίδιο θέμα την εξεταστική περίοδο του Ιανουαρίου, στα δεύτερα θέματα.